

Jämställdhet och genus

Genus = betyder socialt kön och innebär att vi fostras in i könsrollerna redan som barn. Pojkar förväntas ha blått och tjejer rosa, leka med bilar eller Barbie. När man pratar om genus utgår man ifrån att skillnaderna mellan män och kvinnor är socialt konstruerade och inte har något med biologi att göra.

Sexism = innebär att det ena könet förtrycker det andra på grund av att skillnaderna dem emellan är socialt konstruerade.

Jämlikhet = innebär att alla människor har lika värde oavsett kön, etnicitet, religion, social tillhörighet och sexuell läggning.

Jämställdhet = innebär lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för kvinnor och män, att t.ex. ha ett arbete som ger ekonomiskt oberoende, att vårda hem och barn och att delta i politiska, fackliga och andra aktiviteter i samhället.

Hur långt har vi kommit hittills då?

1874

Kvinnor får bestämma över sin egen inkomst

1921

Kvinnor blir myndiga och får rösträtt

1939

Lagar som skyddar arbetande kvinnor, barnomsorg byggs ut.

1960-talet

Kvinnorörelsen ställer krav. Före 60 var jämställdhets politik osammanhängande då frågor drevs av fackföreningar och organisationer och inte av regeringen.

1980

Jämställdhet i skolan

Skollagen kapitel 1, § 2:

”Alla barn och ungdomar skall, oberoende av kön, geografiskt hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i det offentliga skolväsendet för barn och ungdom.”

”Verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Särskilt skall den som verkar inom skolan

1. Främja jämställdhet mellan könen samt (se nedan)

2. Aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Lag (1999:886).”

★ SOCIAL KONSTRUKTION -

är ett begrepp inom samhällsvetenskapen och innebär (mycket förenklat) att något är påhittat/skapat av människorna i ett samhälle. Till exempel; om en person föds med manliga genitalier så förväntas den personen vara som en man, vad det nu innebär.

Ordet social betyder i de här sammanhangen samhälle.
Ordet konstruktion är ordet för hur någonting är uppbyggt.

Vi lär oss genom social påverkan redan från födseln hur vi själva och andra ska se på oss.

Kommer ni på fler exempel på sociala konstruktioner?

★ SOCIALT KÖN -

betyder att att kvinnlighet och manlighet är socialt skapade kategorier - det är inte givet av naturen hur kvinnor och män är, eller bör agera.

Går vi utanför dessa sociala konstruktioner så bryter vi mot de normer som är uppbyggda av samhället, samhällsnormen. Det vill säga; vad som ses som normalt i ett samhälle.

★ HETERONORMATIVITET-

innebär att ett mänskligt samhälle har heterosexualitet som norm för människors sexualitet. Normen kan enkelt sammanfattas som att män förväntas åtrå och skapa romantiska och sexuella relationer med kvinnor och vice versa.

Den innefattar även att män ska vara maskulina och kvinnor feminina. Normen leder till att andra sexuella läggningar och även andra könsidentiteter och könsuttryck undanträngs som möjliga sätt att vara och leva. Detta kan uttryckas bland annat i förväntningar och föreställningar om att en person är heterosexuell tills motsatsen bevisats.

Det har också att göra med hur vi uppfostras in i könsroller, att vi skapas till flickor och pojkar för att göra könen olika och separata.

★ STIGMATISERING -

innebär ett nedvärderande utpekande, en psykologisk brännmärkning, ett "vi mot dom", ett förakt mot grupper eller enskilda personer som avviker från den egna samhällsnormen.

Stigma kommer ursprungligen från grekiskan och betyder märke eller sticksår. Det var ett kroppsligt tecken, som skars eller brändes in för att varna allmänheten för den som bar märket.

Det finns olika typer av stigma:

- Kroppsliga stigma, som till exempel ett fysiskt handikapp
- Karaktärsstigma, som till exempel missbruk
- Gruppstigma, som inkluderar religion, etnicitet, klass och kön.

Kan ni komma på några olika grupper i samhället som är stigmatiserade?